

PRISILNA VRAČANJA IN

OMEJEVANJE DOSTOPA DO AZILA

IZSLEDKI RAZISKOVALNE MISIJE V VELIKI KLADUŠI IN
BIHAĆU, JUNIJ 2018

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International je globalno gibanje več kot sedmih milijonov ljudi, ki si prizadevajo za svet, v katerem bodo lahko vsi uživali svoje človekove pravice.

Naša vizija je svet, v katerem vsakdo uživa vse pravice, ki izhajajo iz Splošne deklaracije človekovih pravic in drugih mednarodnih standardov človekovih pravic.

Smo neodvisni od kakršnekoli vlade, politične ideologije, ekonomskih interesov ali religije ter se večinoma financiramo s prispevki našega članstva in donacijami.

Amnesty International Slovenije je bila ustanovljena 10. decembra 1988. 30 let kasneje imamo 10.000 članov_ic in podpornikov_ic, ki s financiranjem večinsko omogočajo naše delovanje, široko razvit program kampanj in učenja človekovih pravic ter močan program zbiranja sredstev.

Objava dokumenta: 19. julij 2018

Foto na naslovnici: Intervju družine v Veliki Kladuši, 26. junij 2018. @AIS

VSEBINA

1. UVOD IN METODOLOGIJA	5
2. POVZETEK	7
3. SLOVENIJA – PRISILNA VRAČANJA BREZ USTREZNIH POSTOPKOV TER ODREKANJE DOSTOPA DO AZILNIH POSTOPKOV	8
4. PRIČANJA O RAVNANJU HRVAŠKE POLICIJE	15
5. RAZMERE V VELIKI KLADUŠI IN BIHAĆU	17
6. ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA	20

OPREDELITEV POJMOV

Begunec je oseba, ki je pobegnila iz svoje države, ker je bežala pred spopadi ali imela utemeljen strah pred preganjanjem, pred čemer je njena država ni mogla zaščititi (ali pa je pravzaprav država ta, ki predstavlja nevarnost). V drugi državi ima pravico do mednarodne zaščite (azila).

Azilni postopki (postopki mednarodne zaščite) so namenjeni ugotavljanju, ali prosilec za azil izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca ali subsidiarne zaščite. Subsidiarno zaščito Slovenija priznava osebam, ki bi jim bila ob vrnitvi v matično državo povzročena resna škoda (smrtna kazen ali usmrtitev, mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje) in v primerih, ko v matični državi poteka oborožen spopad. Ko država nekemu podeli status begunca ali subsidiarno zaščito, mu da **mednarodno zaščito**, ki mu je njegova država izvora ne daje.

Prosilec za azil (iskalec azila) je oseba, ki v določeni državi zaprosi za mednarodno zaščito in čaka na odločitev države. V času presojanja prošnje za azil se osebe ne sme prisiliti, da se vrne v državo izvora.

Begunci, ki v Slovenijo vstopijo brez veljavnih osebnih dokumentov (potni list z vizo), lahko ob prvem stiku s policijo izrazijo **namero zaprositi za mednarodno zaščito oz. azil**. Dovolj je, da oseba izreče mednarodno uveljavljeno besedo »azil« (lahko pa namen izrazi tudi drugače, s svojimi besedami). Če oseba izrazi namero zaprositi za azil, mora policija izvesti tako imenovan »predhodni postopek«. Ko je ta postopek zaključen, je posameznik prepeljan v azilni dom, kjer lahko vloži prošnjo za mednarodno zaščito. Posamezniki, ki izrazijo namero zaprositi za azil, ne smejo biti deportirani iz države.

Prisilna vračanja brez ustreznih postopkov (push-backs) so nezakonite prisilne operacije, v katerih oblasti ljudem odrečejo vstop v državo ali jih vrnejo nazaj v drugo državo, iz katere so prišli, pri čemer jim odvzamejo postopkovna jamstva in možnost, da zaprosijo za azil. Do njih pride, ko se ljudi vrne nazaj v državo, iz katere skušajo oditi, – ali v nekaterih primerih na odprto morje – kmalu po prečkanju meje, ne da bi imeli možnost, da se pritožijo na prisilno vrnitev. Običajno taka vračanja vključujejo skupino ljudi (migrantov ali beguncev).

Non-refoulement je načelo nevračanja, ki izhaja iz prepovedi mučenja ali drugega nečloveškega ali ponižujočega ravnanja. To mednarodnopravno načelo prepoveduje državam, da bi kogarkoli poslale, bodisi posredno ali neposredno, nekam, kjer bi obstajal dobro utemeljen sum, da bi se tam soočal z resno nevarnostjo, da bo podvržen hudim kršitvam človekovih pravic.

1. UVOD IN METODOLOGIJA

V prvi polovici leta 2018 so se številni begunci in iskalci azila na poti v Evropo usmerili na novo pot, ki vodi skozi Bosno in Hercegovino ter naprej skozi Hrvaško in Slovenijo. Velika Kladuša in Bihać, občini na severozahodu BiH, sta v teku tega postali pribežališče za stotine ljudi, ki bežijo pred oboroženimi spopadi, preganjanjem ali iščejo dostojnejše življenje. Večina jih živi v izjemno težkih razmerah; številni so v natrpanih šotorih, nekateri pa morajo spati celo na prostem in v zapuščenih stavbah. Številni želijo v druge evropske države, kar kljub veliko poskusom uspe le redkim.

Zaradi zaskrbljujočih navedb v slovenskih medijih,¹ ki so iz Velike Kladuše prenesli zgodbe ljudi, ki so povedali, da so bili kmalu po prihodu v Slovenijo, kjer so nekateri rekli tudi, da bi radi azil, vrnjeni nazaj na Hrvaško in nato v Bosno in Hercegovino, je delegacija Amnesty International obiskala Veliko Kladušo in Bihać, da bi preverila, ali slovenske oblasti izvajajo prisilna vračanja brez ustreznih postopkov (*pushbacks*) in iskalcem azila odrekajo dostop do azilnega postopka.

V Bihaću je Amnesty International med drugim govorila z družino iz Irana, katerih pričevanje ponazarja, kaj se dogaja. Amnesty International so povedali, da so odšli iz Irana, kjer so jih preganjali zaradi etnične pripadnosti. Njihov otrok ima črevesno bolezen, zato ga želijo čim prej spraviti v državo, kjer bi dobil primerno zdravstveno oskrbo. V Slovenijo so se v začetku junija 2018 odpravili peš iz Velike Kladuše v skupini osmih ljudi, poleg njihovega osemletnika je bil v skupini tudi triletni otrok. V Slovenijo so prišli tako, da so plavali čez reko, po približno dveh urah hoje jih je ulovila policija; bilo je ponoči.

»Policija nas je nekam odpeljala. Nismo vedeli, kje smo, saj nam nihče ni povedal ničesar. Vzeli so prstne odtise vseh, tudi najinega otroka. Prevajalcu sva rekla, da želimo azil, a nisva prepričana, da je to dejansko povedal policiji. Obtožil naju je, da laževa, in zahteval, da mu poveva, kam smo res namenjeni. Prevajalec nama je prinesel dokumente, ki so bili v jeziku, ki ga nisva razumela. Rekel nama je, da morava podpisati, če hočemo dobiti azil. Ubogala sva in podpisala. Med pogovori s policisti se nam je prevajalec posmehoval. Nisva razumela, kaj je govoril, a policija se nama je zaradi tega posmehovala.

Potem so nas dali v policijsko vozilo in odpeljali. Mislili smo, da bomo šli v center za iskalce azila, a ko so odprli vrata kombija, smo ugotovili, da so nas odpeljali nazaj na slovensko-hrvaško mejo. Potem so nas predali hrvaški policiji. Hrvaški policisti so nas zadrževali v policijskem vozilu brez oken, z ugasnjenim prezračevanjem. Žena je zaradi pomanjkanja zraka in vročine izgubila zavest. Prepeljali so jo v bolnico v Sisku, kjer je ostala dva dni.«

Družina je dobila začasno dovoljenje, da v državi zakonito ostanejo sedem dni. **»Po dveh dneh, ko si je žena opomogla, so jo iz bolnice odpustili. Policija nam je rekla, naj jim pokažemo dokumente [začasno dovoljenje], ki so jih raztrgali in nas odpeljali do meje z Bosno in Hercegovino. Nagnali so nas čez mejo.«²**

O podobnih izkušnjah so spregovorili številni.

V tem dokumentu Amnesty International predstavlja nekatera izmed pričevanj ljudi, s katerimi je govorila, podatke, ki kažejo, da se je praksa slovenskih organov v juniju 2018 spremenila v škodo človekovih pravic iskalcev azila, zaključke glede kršitev ter priporočila in pozive oblastem.

Kjub temu, da je fokus raziskave Amnesty International ravnanje slovenskih organov glede dostopa do azila in spoštovanja varovalk ob vračanju, so vključene tudi razmere v Veliki Kladuši in Bihaću ter opozorila na pričevanja o nasilju in zlorabah

¹ V članku »Ali v Sloveniji res ni več mogoče zaprositi za azil? Kaj naj storimo zdaj?«, objavljenem 14. junija 2018 v Dnevniku (<https://www.dnevnik.si/1042825662/Slovenija/ali-v-sloveniji-res-ni-vec-mogoce-zaprositi-za-azil-kaj-naj-storimo-zdaj>), ter v oddaji Globus, objavljeni istega dne na RTV Slovenija (<https://4d.rtvlo.si/arhiv/globus/174545770>).

² Pogovor z družino je potekal v ruševinah dijaškega doma v Bihaću 27. junija 2018.

hrvaških organov. Glede na pogostost navedb lahko sklepamo na širšo uporabo nasilja hrvaških policistov. Amnesty International je zabeležila tudi pričevanja treh ljudi, ki so zatrjevali nasilje slovenskih policistov. Po pričevanjih velike večine ljudi pa v njihovih primerih do nasilja slovenskih organov ni prihajalo.

METODOLOGIJA

Ta dokument temelji na raziskavi štiričlanske delegacije Amnesty International v Bosni in Hercegovini med 26. in 28. junijem 2018 ter na uradno pridobljenih podatkih.

Predstavniki Amnesty International so intervjuvali 74 posameznikov in posameznikov, vključno s 67 begunci, iskalci azila in migranti, predstavnico zdravstvenega doma v Veliki Kladuši, predstavnikom Rdečega križa v Bihaću, tremi prostovoljci, ki v Veliki Kladuši pomagajo s hrano in oblačili, z lokalnimi prebivalci in policistom.

Intervjuji so bili izpeljani v Veliki Kladuši in Bihaću, v obeh mestih v neformalnih kampih, ki jih ne upravljajo oblasti Bosne in Hercegovine. Potekali so v angleščini ali arabščini in farsiju s pomočjo prevajalcev.

Če ni drugače navedeno, so imena sogovornikov_ic spremenjena zaradi zavarovanja njihove identitete in zasebnosti. Vsi so podali informirano soglasje za objavo njihovih zgodb.

Z vprašanji in prošnjo za komentar ugotovitev se je Amnesty International obrnila na Generalno policijsko upravo in Ministrstvo za notranje zadeve RS. Prejeti odgovori so vključeni v poročilo.

2. POVZETEK

Pričanja, ki jih je zbrala Amnesty International, kažejo, da so v juniju 2018 slovenske oblasti izvajale prisilna vračanja, brez ustreznih postopkovnih varovalk, to so tako imenovani *pushbacki*, in da so nekaterim ljudem omejevale dostop do azila. Da je v juniju 2018 prišlo do spremembe prakse obravnave iskalcev azila, potrjujejo tudi uradni podatki, ki kljub zmanjšanju števila ljudi, ki so ta mesec prečkali mejo na nedovoljen način, kažejo na drastičen porast vračanj na Hrvaško in drastičen upad odstotka ljudi, katerih izraženo namero zaprositi za azil so policisti zabeležili.

Generalna policijska uprava navedbe o nezakonnosti prisilnih vračanj in omejevanju dostopa do azila zanika.

Amnesty International v tem dokumentu ugotavlja in opozarja na odsotnost ustreznih varovalk v postopkih »neformalnega vračanja«, ki jih izvaja policija, in poziva slovenske oblasti, naj nemudoma prenehajo s tovrstnimi vračanji, ki so v nasprotju z mednarodnim pravom človekovih pravic. Ljudje ne smejo biti vrnjeni brez možnosti pritožbe na svoje vračanje in brez možnosti, da bi pojasnili, da bi vračanje na Hrvaško in naprej v druge države zanje osebno pomenilo nevarnost kršitve človekovih pravic. Amnesty International poziva slovenske oblasti, naj nemudoma prenehajo uporabljati sporazum o vračanju med Slovenijo in Hrvaško³, ki zaradi odsotnosti ustreznih varovalk ni v skladu z mednarodnopravnimi obveznostmi Slovenije.

Slovenske oblasti Amnesty International tudi poziva, da v skladu s slovensko zakonodajo in standardi človekovih pravic vsakemu posamezniku omogočijo dostop do azilnega postopka, kjer bo o njegovi prošnji za azil ali o tem, katera država je pristojna za obravnavanje njegove prošnje za azil, odločal pristojen organ. Policija ni pristojna za odločanje o tem, ali nekdo lahko zaprosi za azil ali ne. Zbrana pričevanja pa kažejo, da se je prav to dogajalo.

Kar 51 posameznikov je Amnesty International povedalo, da so v Sloveniji policistom ali prevajalcem v policijskih postopkih rekli, da želijo azil. Številni so povedali, da so njihove izražene namere zaprositi za azil policisti ignorirali. Nekaterim so policisti rekli, da jih bodo odpeljali v azilni center, pa so jih namesto tega odpeljali na mejo in predali hrvaški policiji. Nekaj pa jih je reklo, da so jim slovenski policisti izrecno rekli, da »v Sloveniji ni azila«.

V Amnesty International opozarjamo tudi na odsotnost informiranja in prevajanja ter na nestrokovnost in neustreznost prevajanja nekaterih prevajalcev. Mnogi sogovorniki so povedali, da niso vedeli, kaj so v Sloveniji podpisovali, nekateri pa so pripovedovali tudi o grožnjah, lažeh in nesramnosti nekaterih prevajalcev. Slovenske oblasti zato Amnesty International poziva k zagotovitvi ustrezne informiranosti in prevajanja.

Številni sogovorniki v Sloveniji niso vedeli, kaj se bo z njimi zgodilo, dokler niso bili predani hrvaškim policistom. Tam pa se kršitve človekovih pravic niso končale. Vse, ki jih je intervjuvala Amnesty International, so hrvaški policisti prepeljali v bližino meje z Bosno in Hercegovino in jih (tudi tukaj brez ustreznih varovalk proti nezakonitemu vračanju) »nagnale« čez mejo. Nekateri so pripovedovali, da so jim ob tem hrvaški policisti vzeli denar, uničili mobilne telefone, nekatere pa celo pretepli.

Tako so se vrnili v Veliko Kladušo in Bihać, kjer številni bivajo v povsem neprimernih razmerah, v šotorih, na prostem ali v ruševinah nekdanjega dijaškega doma. Lokalni prebivalci in maloštevilni prostovoljci iz tujine jim tam pomagajo po svojih močeh, a brez pomoči države in mednarodne skupnosti se bo situacija tam samo poslabševala in še bolj oddaljevala od standardov človekovih pravic.

³ Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in sprejemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito. Dostopen na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-02-0040?sop=2006-02-0040>.

3. SLOVENIJA – PRISILNA VRAČANJA BREZ USTREZNIH POSTOPKOV TER ODREKANJE DOSTOPA DO AZILNIH POSTOPKOV

V Veliki Kladuši in Bihaću je delegacija Amnesty International v času obiska konec junija 2018 med drugim opravila intervjuje z 58 ljudmi, ki so povedali, da so bili v preteklem mesecu v Sloveniji. Bili so iz Sirije, Alžirije, Maroka, Irana, Iraka, Afganistana, Pakistana in Egipta. Večina sogovornikov je bila v Sloveniji z več drugimi ljudmi, nekateri z družinami.

TEŽKA POT DO SLOVENIJE

Več ljudi, s katerimi se je pogovarjala delegacija Amnesty International v Veliki Kladuši in Bihaću, je pripovedovalo o konfliktih in pregonanju, zaradi katerih jim ni preostalo drugega, kot da zapustijo svojo državo.

Par iz Sirije je opisal, kako sta pobegnila pred režimom Bašarja Assada in skrajnimi skupinami. **»Pot smo začeli 9. februarja 2018. Morala sva prodati hišo, da sva lahko zapustila državo. Skrajneži so naju obtožili, da sva nevernika, da ne verujeva, ker nočem nositi puške in se pridružiti vojni ... Skušal sem jim povedati, da je zemlja za vse in da je religija za boga, da ni v redu, kar delajo. ... Niso bili zadovoljni s tem, kako se oblači moja žena. Rekli so, da to ni sprejemljiv način za oblačenje v naši državi. Ena milica, ki pripada Iranu, me je ugrabila. Mučili so me, lahko vidite posledice na mojih rokah. Moja družina je plačala nekaj odkupnine, zato so me izpustili, sicer me ne bi.«**

Za številne ljudi, ki so obtičali v Bosni in Hercegovini, je bilo dejstvo, da so bili v Sloveniji zavrtni, še ena v vrsti ovir na dolgem in težkem potovanju. Težka pa je tudi pot do Slovenije: ljudje se iz obmejnega bosanskega območja čez Hrvaško do Slovenije odpravijo peš, pogosto v neprimerni obutvi ter z malo hrane in vode. Nekateri so pripovedovali o strahu pred divjimi živalmi v gozdovih (zlasti medvedi in divjimi svinjami) in o nevarni reki na meji s Slovenijo.

Po podatkih policije z 10. julija 2018 se je zgolj v letu 2018 pri poskusu prečkanja meje preko reke Kolpe v Beli krajini utopilo devet ljudi.⁴

Ayman iz Alžirije je povedal, da je v reki utonil tudi človek iz njihove skupine. **»Šest nas je bilo, en otrok. Plavali smo in eden od moških je umrl. Nisem ga mogel rešiti. Deževalo je, skoraj je bilo že jutro, a je bilo še vedno temno.«**⁵ Njegovo skupino je slovenska policija ujela v bližini krajev Krkovo in Padovo pri Fari.

⁴ Generalna policijska uprava v odgovoru na vprašanja Amnesty International; poslano 10. julija 2018 preko elektronske pošte.

⁵ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

Ko se prebijejo preko meje v Slovenijo, jih po pričevanjih ujame slovenska policija – včasih takoj po prehodu meje, spet druge globlje na slovenskem ozemlju, celo do 15 kilometrov v notranjosti države. Nekateri so povedali, da so izmučeni šli do policije sami.

PRIČEVANJA O PRISILNIH VRAČANJIH IN NEUSLIŠANIH NAMERAH ZAPROSITI ZA AZIL

51 od 58 intervjuvanih ljudi, ki so Amnesty International povedali, da so uspeli priti v Slovenijo, je dejalo, da so v Sloveniji policistom ali prevajalcem rekli, da želijo azil. Pet jih je dejalo, da so jih odpeljali v azilni dom v Ljubljani, a so bili v nekaj dneh vrnjeni na Hrvaško. Številni so opisovali, da so bile njihove izražene namere zaprositi za azil ignorirane. Nekaterim so policisti rekli, da jih bodo odpeljali v azilni center, pa so jih namesto tega odpeljali na mejo in predali hrvaški policiji. Nekaj jih je reklo, da so jim slovenski policisti izrecno rekli, da »v Sloveniji ni azila«.

Belghiri, sedemnajstletnik iz Alžirije, je prišel v Slovenijo v začetku junija 2018 skupaj s petimi fanti iz Alžirije, Maroka in Palestine. Eden od njih je povedal, da je star 15 let, drugi 16, tretji 17. V Slovenijo jim je uspelo priti v šestem poskusu. Potovali so sami, v gozdu so bili skoraj 8 dni. Prečkali so reko. »**To je bilo res težko. Mogoče ste slišali – veliko ljudi je umrlo tam.**« Nato so se podali proti Metliki, ker jim je nekdo povedal, da če jih ujamejo tam, jih bo policija odpeljala v azilni »kamp«, kamor bi radi in kjer bodo z njimi ravnali lepo. Ko je prišla policija, so se ustrašili, policisti so jih tiščali proti tlom, da naj se usedejo, njihova oblačila so bila čisto premočena od prečkanja reke. Rekli so, da bi radi azil. S policisti so govorili angleško. »**Policisti so nam rekli, da nas bodo peljali v azilni kamp, a nas niso. Najprej smo bili v manjšem kombiju, potem so pripeljali večjega, kjer so bile že ljudje iz Pakistana in Bangladeša. Skupno okoli 25 ljudi. Ko so nas peljali nazaj na mejo s Hrvaško, je voznik vozil kot nor, tako hitro.**«⁶

Podobno so Amnesty International pripovedovali tudi drugi, ki so bili prav tako v nekaj urah ali največ dnevu in pol po prečkanju meje vrnjeni na Hrvaško, večina kljub temu, da so zaprosili za azil. Hrvaški policisti pa so jih nato poslali naprej čez mejo v Bosno in Hercegovino.

Večina od 58 sogovornikov, ki so Amnesty International povedali, da so jih slovenski policisti predali hrvaškim, v Slovenijo ni prišla sama. Tudi vrnjeni niso bili sami, pač pa skupaj s sopotniki ali družinskimi člani, torej v manjših skupinah. Po pripovedovanjih 58 sogovornikov je bilo skupaj z njimi iz Slovenije vrnjenih še dodatnih 107 oseb. Tisti sogovorniki, ki niso uspeli priti do Slovenije, ker so bili ujeti že na Hrvaškem, pa so navedli še dodatnih 35 ljudi, ki so bili vrnjeni iz Hrvaške v Bosno in Hercegovino. Amnesty International je govorila tudi s tremi osebami, ki so bile vrnjene iz Hrvaške v Srbijo.⁷

V Veliki Kladuši je bilo v času obiska predstavnikov Amnesty International razširjeno prepričanje, da je Slovenija z začetkom junija 2018 »zaprla mejo« in začela vračati ljudi nazaj na Hrvaško, od koder so nato vrnjeni nazaj v BiH.

Pričevanja ljudi, s katerimi je govorila Amnesty International, kažejo, da je slovenska policija v juniju 2018 izvajala prisilna vračanja brez ustreznih postopkov, med drugim možnosti pritožbe proti vračanju, torej tako imenovane *pushbacke*.

Pričanja potrjujejo tudi, da je policija v juniju 2018 številnim omejevala dostop do azilnega postopka.

V juniju 2018 je v Sloveniji uspelo za azil zaprositi 267 ljudem⁸. Vsi ti v državo niso prišli junija, saj jih je 97 na podajo prošnje v sprejemnicah azilnega doma na Viču in v Logatcu že čakalo 1. junija 2018.⁹ Kljub temu, da je manjšemu številu ljudi junija bilo omogočeno zaprositi za azil, pričanja ljudi, s katerimi je govorila Amnesty International, in uradne statistike, navedene v nadaljevanju, kažejo, da dostop do azilnega postopka ni bil omogočen vsem.

Mladoletnik iz Sirije je povedal: **Prijeli so nas v tretji vasi v Sloveniji, 15 kilometrov od Črnomlja, in nas peljali na policijsko postajo. Potem so nas peljali do reke, da smo pokazali, kje smo jo prečkali. Zaprli so nas v Metliki, kjer so nam vzeli prstni odtis. Vsi smo prosili za azil. Na začetku je prevajalec rekel, da nas ne bodo vračali, da imamo vsi dokaze, da smo iz Sirije. Rekli so nam, 'brez strahu lahko pokažete, kaj imate'. Pokazali smo, koliko denarja imamo, potem so nam vzeli prstne odtise, dokumente, na koncu so nam vzeli denar.** Pokaže plačilni nalog za »nedovoljeno prečkanje meje«. **Rekli so, da nas**

⁶ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁷ Razmere v Srbiji so takšne, da so begunci in iskalci azila v nevarnosti kršitev človekovih pravic. Raziskava Amnesty International je pokazala, da je azilni sistem v Srbiji neučinkovit in ne omogoča dostopa do mednarodne zaščite celo beguncem *prima facie* (*prima facie* pomeni, da je oseba upravičena do begunskega statusa, ker so v njeni državi izvora očitno vidne in objektivne okoliščine za podelitev tega statusa). Zaradi pomanjkljivosti in zamud pri uresničevanju določb srbskega azilnega zakona iskalci azila nimajo takojšnje in učinkovite individualne ocene njihovih potreb po zaščiti. Več: *Amnesty International: Europe's Borderlands: Violations against refugees and migrants in Macedonia, Serbia and Hungary, July 2015, AI Index: EUR 70/1579/2015*.

⁸ V primerjavi z majem 2018, ko jih je zaprosilo 365. Glej statistične podatke o številu prosilcev za mednarodno zaščito na http://www.mnz.gov.si/si/mnz_zasvas/tujci_v_sloveniji/statistika/.

⁹ Iz odgovora Urada Vlade RS za okrbno in integracijo migrantov poslanega Amnesty International 19. julija 2018.

ne bodo vračali, da bodo samo vzeli naš denar. Rekli so nam, da je 70 odstotkov verjetnosti, da nas ne vrnejo. Ko pa so nam vzeli denar, so rekli, da nas bodo vrnili. Prevajalec je rekel, da v Sloveniji ni več azila.»¹⁰

Družina iz Irana je povedala: *Na Hrvaško smo šli 15-krat, a le enkrat smo prišli do Metlike. Do Slovenije smo hodili šest dni. Prečkati mejo do Hrvaške ni problem, pri Sloveniji pa smo morali čez bodečo žico, potem ko smo preplavali reko. V Metliki nas je ustavila policija, sedem kilometrov od Metlike. Ujeli so nas na makadamski poti. Ko so nas ujeli, so nam dali hrano. Prosili smo za azil. Policija je rekla, da nas bo odpeljala v kamp v Ljubljano, a nas ni. Dobro so skrbeli za nas, a so nam lagali in nas vrnili na Hrvaško.»¹¹*

Vseh 51 sogovornikov Amnesty International, ki so rekli, da hočejo azil, je bilo, namesto da bi bili prepeljani v azilni dom v Ljubljano ali v kakšno njegovo izpostavo, predanih hrvaškim organom. Nekateri so ob tem dobili tudi denarno kazen za »nedovoljen vstop v Republiko Slovenijo«¹² v višini 500 evrov (znižanih na 220 ali 230 evrov ob takojšnjem plačilu), kljub temu, da Zakon o mednarodni zaščiti določa, da so posamezniki, ki izrazijo namero zaprositi za mednarodno zaščito, izzeti od plačila kakršnihkoli kazni zaradi ilegalnega prečkanja meje.¹³

Številni sogovorniki se niso zavedali, kaj se bo z njimi zgodilo, dokler niso bili predani hrvaškim policistom, niso imeli dostopa do pravne pomoči in so povedali, da so v Sloveniji podpisovali dokumente, ki jih niso razumeli, ker so bili v njim tujem jeziku.

NEUSTREZNO INFORMIRANJE IN PREVAJANJE

Poleg prisilnega vračanja na Hrvaško in ignoriranja izraženih namer za vložitev prošnje za azil je veliko posameznikov v pogovorih z Amnesty International izpostavilo številne probleme s prevajanjem. V nekaterih primerih prevajalca ni bilo na voljo, kljub temu, da bi po pravilih moral biti prisoten,¹⁴ mnogi pa so rekli, da niso vedeli, kaj podpisujejo, tudi ko je bil prevajalec navzoč.

»Nihče ni prevajal. Policist je govoril angleško in nisem ga razumel,« je Amnesty International povedal Tooba iz Irana, ki je pokazal plačilni nalog zaradi »nedovoljnega vstopa v Republiko Slovenijo«, ki ga je dobil od policije. Policistka je v slovenščini na nalog napisala, da je postopek potekal v jeziku, ki ga razume.¹⁵

Afganistanski par v Bihaću je povedal: *»Podpisali smo papirje, nismo vedeli, kaj podpisujemo, prevajalec je rekel, da je ok. Potem ko smo podpisali, so nas deportirali.«*¹⁶ Moški iz Pakistana je imel podobno izkušnjo: *»Prevajalca sem vprašal, kaj podpisujem. Rekel je: 'za azil'. Bil sem vesel. Po podpisu sem vprašal, če je ok, bom dobil azil? Po 20 minutah, ko so podpisali vsi, so nas fotografirali, prišel je avto in odpeljali so nas na Hrvaško.«*¹⁷

Mladoleniku A. iz Sirije so rekli, naj podpiše, brez razlage, kaj podpisuje.¹⁸

Fant iz Alžirije je povedal: *»Ko sem podpisoval dokumente, nikoli nisem vedel, kaj podpisujem. Ko sem vprašal prevajalca, mi ni hotel povedati.«*¹⁹

Družina iz Irana je Amnesty International povedala, da so jim grozili celo z deportacijo: *»Ko so nam dali papirje v podpis, je prevajalec rekel, da bomo šli za šest mesecev v zapor, če ne podpišemo. Tako smo podpisali. Nismo zares vedeli, kaj podpisujemo, bilo je v slovenščini.«*²⁰

Nekateri prevajalci po besedah sogovornikov niso prevajali, kaj so rekli policisti, so bili nesramni, jih zasmehovali, jim govorili, da lažejo, in niso želeli povedati, kaj podpisujejo. *»Prevajalec se je norčeval iz mene, rekel je, 'podpiši to in odpeljal te bom v kamp, v Ljubljano.' Prevajalec se je norčeval iz ljudi, ki so govorili s policijo, iz njihovih oblačil, iz tega, od kod prihajajo ...,«* je povedal Ayman iz Alžirije.²¹ Rachid iz Maroka je dejal: *»Prosil sem za odvetnika. Potem je prevajalec (Egipčan) rekel, da ne potrebujem odvetnika. Odpeljali te bodo v azilni kamp.«*²² Predan je bil hrvaški policiji, ta pa ga je »napotila« v Bosno in Hercegovino.

¹⁰ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 27. junija 2018.

¹¹ Intervju z Amnesty International v Bihaću 27. junija 2018.

¹² Amnesty International je fotografirala vrsto plačilnih nalogov (vsi so bili v slovenskem jeziku).

¹³ 35. člen Zakona o mednarodni zaščiti

¹⁴ 6. odstavek 3. člena Pravilnika o postopku s tujcem, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito v Republiko Sloveniji ter postopku sprejema prošnje za mednarodno zaščito, <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10470>.

¹⁵ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

¹⁶ Intervju z Amnesty International v Bihaću 27. junija 2018.

¹⁷ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 28. junija 2018.

¹⁸ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 27. junija 2018.

¹⁹ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

²⁰ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

²¹ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

²² Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

SPREMEMBE V OBRAVNAVI ISKALCEV AZILA POTRjuje TUDI URADNA STATISTIKA

Tudi uradni podatki policije kažejo, da je v juniju 2018 izjemno poraslo število vračanj ljudi. Medtem ko je med januarjem in majem 2018 ob skupno zabeleženih 2437 nedovoljenih prehodih meje policija skupno izvedla 370 vračanj hrvaškim organom²³, je bilo samo v juniju 2018 ob 899 nedovoljenih prehodih meje hrvaškim organom vrnjenih kar 631 oseb. En mesec pred tem, v maju, ko je policija zabeležila 273 več nedovoljenih prehodov meje kot v juniju²⁴, je na Hrvaško vrnila 146 oseb.

Do povečanja števila oseb, ki so jih vrnili na Hrvaško, naj bi prišlo »tudi zaradi krepitve sodelovanja s hrvaškimi varnostnimi organi.«²⁵

Še bolj zgovoren je podatek, da je policija v juniju 2018 zabeležila drastičen upad izraženih namer zaprositi za azil. Medtem ko je v maju 2018 od 1241 ljudi, ki so nedovoljeno prečkali mejo, namero zaprositi za azil izrazilo 760 ljudi (kar je 61 odstotkov vseh), je v juniju policija zabeležila, da je namero zaprositi za azil izrazilo le 259 ljudi. To je le 29 odstotkov od 899 oseb, ki so v juniju nedovoljeno prečkali mejo (vse številke so podatki policije).²⁶

Leto 2018	Število nedovoljenih prehodov meje	Zabeleženo število izraženih namer zaprositi za azil	Delež ljudi, ki so prečkali mejo in izrazili namero zaprositi za azil	Število oseb, ki so jih slovenski policisti vrnili hrvaškim varnostnim organom
januar	243	155	64 %	25
februar	211	179	85 %	47
marec	206	152	74 %	33
april	644	361	56 %	119
maj	1251	760	61 %	146
junij	899	259	29 %	631

Pojasnilo k tabeli: Podatki o številu nedovoljenih prehodov meje, zabeleženem številu izraženih namer zaprositi za azil in deležu ljudi, ki so prečkali mejo in izrazili namero zaprositi za azil, izhajajo iz odgovora Sektorja za odnose z javnostmi Policije, poslanega Amnesty International 16. julija 2018. Podatki o številu vračanj na Hrvaško izhajajo iz mesečnih poročil Policije, dostopnih na spletu.^{27 28}

ODZIV POLICIJE NA NAVEDBE O NEZAKONITIH PRISILNIH VRAČANJIH IN OMEJEVANJU DOSTOPA DO AZILA IN ODSOTNOST NEODVISNEGA NADZORA NAD POSTOPKI

Generalna policijska uprava je Amnesty International in medijem sporočila, da šteje »izjave o tako imenovanih *push-backih* za neumestne in da slovenska policija kljub povečanemu številu nedovoljenih prehodov na meji z Republiko Hrvaško izvaja svoje naloge strokovno in zakonito« ter pri svojem delu v celoti upošteva pravice tujcev, tudi pravico do mednarodne zaščite. Sporočili so še, da redno sodelujejo tudi z nevladnimi organizacijami, ki posredno in neposredno spremljajo njihovo delo s tujci – pri tem so se sklicevali na Pravno – informacijski center nevladnih organizacij – PIC in Slovensko karitas – ter povedali, da so »policijske postaje deležne rednih nadzorov nad postopki s tujci oziroma dostopnosti do azilnega postopka s strani UNHCR«. ²⁹

²³ Vir: https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2018/Januar-maj_2018.pdf.

²⁴ Po aprilskem in majskem povečanju števila »ilegalnih prehodov«, ko je bilo zaznanih 573 prehodov aprila in 1158 prehodov maja, je število prehodov v juniju upadlo na 885. Vir: Policija, Ilegalne migracije na območju RS (januar-junij 2018), https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2018/Januar-junij_2018.pdf.

²⁵ Generalna policijska uprava je v odgovoru Amnesty International 10. julija 2018 zapisala: »Vse osebe, ki so ilegalno prestopile mejo iz Hrvaške in niso podale namere, so bile vrnjene Hrvaški na podlagi mednarodnega sporazuma o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito. Kot določa sporazum, morajo biti izročitve tujca hrvaškim varnostnim organom najavljene v roku 72 ur, ne pa tudi nujno izvedene, če to v tem roku ni mogoče. Hrvaška policija skladno z veljavnim sporazumom prevzema vse osebe, ki jim jih najavimo v neformalnem ali formalnem postopku. Težav pri predajah ne beležimo.« Takšne vrnitve državljanov tretjih držav brez formalnosti (v Sporazumu med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in sprejemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito, se imenujejo skrajšani postopki), se uporabljajo, če pristojni organ pogodbenice prošilke navede podatke, ki omogočajo ugotovitev, da je taka oseba nezakonito prestopila skupno državno mejo. Glejte 2. člen sporazuma: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-02-0040?sop=2006-02-0040>. Več o tem tudi v nadaljevanju pod vmesnim naslovom: Varovalke načela nevračanja.

²⁶ Iz odgovora Sektorja za odnose z javnostmi Policije, poslanega Amnesty International 16. julija 2018.

²⁷ Vsa mesečna poročila so dostopna na <https://www.policija.si/index.php/si/delovna-podroja/mejne-zadeve-in-tujci/622>.

²⁸ Vir: https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2018/Januar-maj_2018.pdf. Uradne številke se nekoliko razlikujejo. Medtem ko je na tej povezavi objavljeno število nedovoljenih prehodov meje med januarjem in majem 2437, iz odgovora Sektorja za odnose z javnostmi Policije, poslanega Amnesty International 16. julija 2018, izhaja, da je bilo v istem času zabeleženih 2555 nedovoljenih prehodov meje.

²⁹ Generalna policijska uprava v odgovoru na vprašanja Amnesty International; poslano 10. julija 2018 preko elektronske pošte.

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC je navedbe zanikal v javni izjavi *Nobena nevladna organizacija v Sloveniji ne spremlja postopkov hitrega vračanja tujcev na meji*, objavljeni 20. junija 2018.³⁰ Da tovrstnih postopkov ne spremljajo, so Amnesty International sporočili tudi iz Slovenske karitas.³¹

UNHCR je Amnesty International sporočil, da redno izvajajo monitoring na mejah v Sloveniji in da so obiskali policijske postaje, ki so bile pod največjim pritiskom v zadnjih mesecih.³²

Iz odgovora Generalne policijske uprave Amnesty International pa izhaja, da je UNHCR v letu 2018 izvedel skupno le obiske petih policijskih postaj: 18. in 19. junija 2018 policijskih postaj Brnik, Koper in Ilirska Bistrica, 22. februarja 2018 pa so obiskali policijski postaji Črnomelj in Metlika.³³

Amnesty International ocenjuje, da neodvisnega in učinkovitega nadzora nad tem, kaj se dogaja na meji in kako tam policija izvaja postopke s tujci, ki izrazijo namero zaprositi za azil, in tistimi, ki te namere ne izrazijo, ni.

Generalna policijska uprava na vprašanje Amnesty International, ali nad delom prevajalcev izvajajo kak nadzor za zagotovitev ustreznega prevajanja, ni odgovorila, sporočili pa so, da pritožb na delo prevajalcev niso prejeli. Pojasnili so tudi, da v Sloveniji primanjkuje prevajalcev za določene jezike, zato je policija v posameznih primerih s tujci komunicirala v jezikih, ki so jih razumeli (največkrat angleški jezik), vse, tako pravijo »s ciljem čim prejšnjega zaključka postopka na policijski postaji in nadaljnje obravnave v azilnem domu.«³⁴

OBVEZNOSTI S PODROČJA SPOŠTOVANJA ČLOVEKOVIH PRAVIC IN KRŠITVE S STRANI SLOVENSKE OBLASTI

Slovenija je zavezana spoštovati, ščititi in izpolnjevati človekove pravice vsem na svojem ozemlju ali pod njeno jurisdikcijo, ne glede na njihov migrantski status.

Amnesty International ocenjuje, da predstavljajo prisilna vračanja, kot so jih opisali ljudje, intervjuvani v Veliki Kladuši in Bihaću, kršitev mednarodnega prava, vključno s 13. členom Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah,³⁵ 33. členom begunske konvencije iz leta 1951,³⁶ 3. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah (prepoved mučenja ter ponižujočega in nečloveškega ravnanja) ter v povezavi s tem 13. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah (pravica do učinkovitega pravnega sredstva)³⁷ in s 1. členom Protokola številka 7 k Evropski konvenciji o človekovih pravicah (postopkovna jamstva v primeru izгона tujcev).³⁸ Prav tako kršijo zakonodajo EU, in sicer člene 18 (pravica do azila), 19 (varstvo v primeru odstranitve, izгона ali izročitve) in 47 (pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča) Listine o temeljnih pravicah Evropske unije.³⁹

Dostop do azilnega postopka

Splošna deklaracija človekovih pravic v 14. členu določa, da ima vsakdo pravico v drugih državah iskati in uživati pribežališče pred preganjanjem. Pravico do azila določa tudi Listina EU o temeljnih pravicah.

Slovenija ima pravno obveznost, da omogoči pošten in učinkovit azilni postopek, v katerem se lahko presodi o potrebi po zaščiti vseh, ki prispejo na njene meje in želijo zaprositi za mednarodno zaščito. V stikih z migranti imajo oblasti obveznost vsaki osebi omogočiti, da pojasni svoje osebne okoliščine in zaprosi za azil (mednarodno zaščito), če tako želi.

Postopek za priznanje mednarodne zaščite se po Zakonu o mednarodni zaščiti prične z vložitvijo prošnje.⁴⁰ Za odločitev o prošnji je pristojen Sektor za statusne zadeve Ministrstva za notranje zadeve.⁴¹

³⁰ Izjava je dostopna na spletni strani Pic: <http://pic.si/nobena-nevladna-organizacija-v-sloveniji-ne-spremlja-postopkov-hitrega-vracanja-tujcev-na-meji/>.

³¹ Karitas je preko elektronske pošte 14. junija 2018 obvestil Amnesty International, da spremljajo aktivnosti, postopke in ukrepe Policije v Centru za tujce pri vračanjih s tistimi tujci, ki odklonijo možnost prostovoljne vrnitve. Od leta 2015 je predstavnik Slovenske karitas spremljal prisilno vračanje šestih oseb. Sporočilo so, da drugih postopkov vračanja ne pokrivajo, o dogajanju na meji niso obveščeni in to ni v njihovi pristojnosti.

³² V elektronskem sporočilu, prejeto 10. julija 2018.

³³ Generalna policijska uprava v odgovoru na vprašanja Amnesty International; poslano 10. julija 2018 preko elektronske pošte.

³⁴ Generalna policijska uprava v odgovoru na vprašanja Amnesty International; poslano 10. julija 2018 preko elektronske pošte.

³⁵ Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/mednarodni-pakt-o-drzavljskih-in-politichnih-pravicah/>.

³⁶ Dostopno na: http://www.unhcr.org/si/wp-content/uploads/sites/25/2017/06/1951_Convention_status_refugees-svn.pdf.

³⁷ Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/svet-evrope/evropska-konvencija-o-varstvu-clovekovih-pravic-in-temeljnih-svobosc/>.

³⁸ Dostopno na: http://www.svetevrope.si/sl/dokumenti_in_publikacije/konvencije/117/index.html.

³⁹ Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:sl:PDF>.

⁴⁰ 44. člen Zakona o mednarodni zaščiti (ZMZ-1), <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2016-01-0830/#43.%C2%A0%C4%8Dlen>.

⁴¹ Dostopno na: http://www.mnz.gov.si/si/mnz_zas_vas/tujci_v_sloveniji/mednarodna_zascita_azil/.

Begunci, ki v Slovenijo vstopijo brez veljavnih osebnih dokumentov (potni list z vizo), lahko ob prvem stiku s policijo izrazijo namero zaprositi za mednarodno zaščito oz. azil. Dovolj je, da oseba vzkligne mednarodno uveljavljeno besedo »azil« in policija bo izpeljala ustrezni postopek.⁴²

Če oseba izrazi namero zaprositi za azil, policija izvede »predhodni postopek« – ugotovi njeno istovetnost, pot in izpolni registracijski list.⁴³ Obravnavna mora v predhodnem postopku potekati ob sodelovanju tolmača, v jeziku, ki ga vlagatelj namere razume.⁴⁴

Posamezniki, ki izrazijo namero zaprositi za azil, ne smejo biti deportirani iz države.⁴⁵ Ko je ta predhodni postopek zaključen, je posameznik prepeljan v azilni dom, kjer lahko vloži prošnjo za mednarodno zaščito.

Nato lahko Slovenija sicer v tako imenovanem Dublinskem postopku ugotovi, da je za obravnavo posameznikove prošnje za azil odgovorna druga članica EU – v teh primerih bi lahko bila to Hrvaška kot država, v katero je prosilec vstopil v EU na nedovoljen način – in prosilca za azil vrne v to državo.⁴⁶ A to lahko stori ob predpostavki, da mu bo tam zagotovljen učinkovit dostop do mednarodne zaščite in ne bo v nevarnosti nadaljnjega vračanja v države brez ustreznega azilnega postopka ali kjer bi bili v nevarnosti mučenja ali drugega slabega ravnanja.

V Dublinskem postopku mora biti prosilec za azil zagotovljena brezplačna pravna pomoč, pravica do pritožbe proti predaji, v kateri lahko pove, zakaj v njegovem primeru do vračanje v drugo državo EU ne bi smelo priti (npr. zaradi nevarnosti slabega ravnanja, nevarnosti verižnega vračanja v drugo državo), ter pravica, da oseba ostane v Sloveniji, dokler sodišče ne odloči glede njene pritožbe proti predaji.⁴⁷

Postopkovne varovalke pred protipravnimi vračanjem

Prisilne vrnitve, ki so jih Amnesty International opisali sogovorniki, so se izvajale arbitrarno, brez jamstev, ki jih terjata mednarodno pravo in pravo EU, ki zavezujejo Slovenijo.

Države so dolžne dati posameznikom učinkovite možnosti pravnih sredstev zoper vračanje in kršitve njihovih človekovih pravic.⁴⁸ To velja za vse, tudi za tiste, ki ne izrazijo namere zaprositi za azil.

Posameznik ima pravico do pritožbe na vračanje, ki mora v času odločanja o pritožbi vračanje zadržati, in pravico do tega, da o pritožbi razsodi ustrezen organ.⁴⁹

Vse države zavezuje tudi načelo nevračanja (*non-refoulement*), ki državam prepoveduje, da bi kogarkoli, bodisi neposredno ali posredno, predale/izročile v državo, kjer bi tej osebi grozilo realno tveganje hudih kršitev človekovih pravic ali zlorab. Spoštovano mora biti v vseh primerih vračanj ali izgonov, ne glede na to, ali je oseba izrazila namero zaprositi za azil.

To načelo zagotavlja tudi pravico dostopa do poštenega in učinkovitega postopka, v katerem ima posameznik možnost povedati svoje razloge proti izgonu in v katerem pristojni organ presodi, ali bi bilo z odstranitvijo, izgonom ali izročitvijo to načelo lahko kršeno. Nihče ne sme biti vrnjen v drugo državo, brez ustrezne individualne presoje, ali bi lahko bil v primeru vračanja v nevarnosti hudih kršitev človekovih pravic.

Načelo nevračanja ne varuje samo pred vračanjem v prejšnjo državo, iz katere je oseba vstopila, pač pa tudi pred verižnim vračanjem, do katerih prihaja v primeru vračanj na Hrvaško, ko hrvaški organi ljudi, brez ustreznih postopkov in varovalk, vrnejo oziroma, bolje rečeno, pošljejo ali naženejo v Bosno in Hercegovino.

Generalna policijska uprava je Amnesty International sporočila, da so bile vse osebe, ki so nedovoljeno prestopile mejo iz Hrvaške in niso podale namere zaprositi za azil, vrnjene Hrvaški na podlagi Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito (v nadaljevanju sporazum

⁴² Tako je razloženo na strani Vlade RS: http://www.vlada.si/pomoc_beguncem/predpisani_postopki_sprejema/.

⁴³ 42. člen ZMZ-1. Na tem mestu je bilo besedilo po objavi spremenjeno. V stavku je bilo izbrisano besedilo: »jo fotografira in vzame prstni odtis,« ker ne gre za postopka, ki sta izpeljana v sklopu »predhodnega postopka« po Zakonu o mednarodni zaščiti, temveč za postopka, izpeljana po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije.

⁴⁴ 6. odstavek 3. člena Pravilnika o postopku s tujcem, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter postopku sprejema prošnje za mednarodno zaščito, <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10470>.

⁴⁵ 36. člen ZMZ-1.

⁴⁶ Evropski azilni sistem, ki določa to pravilo, je sicer nepravilčen in ga je treba spremeniti, ker nesorazmerno večji delež odgovornosti za nudenje mednarodne zaščite nalaga državam na mejah EU. Več na <http://www.amnesty.si/dublinski-sistem>.

⁴⁷ Vir: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_sl.pdf

⁴⁸ 13. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah določa, da ima vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti. Enako določa Listina EU o temeljnih pravicah, ki pravi, da ima vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem.

⁴⁹ Evropsko sodišče za človekove pravice je podalo primere »odstranitve« posameznikov, v katerih je potrebno učinkovito pravno sredstvo: izvršljiva odločba o izgonu (vključno, na primer, z odločbo o transferju posameznika v državo, ki naj bi bila odgovorna za obravnavo njegove prošnje za azil); ko obstaja nevarnost arbitrarne odstranitve iz teritorija države, ob preprečitvi vstopa na meji,...). Vir: UNHCR manual on the Case Law of the European regional courts, str. 225, <http://www.refworld.org/pdfid/558803c44.pdf>.

o vračanju) iz leta 2006.⁵⁰ Dodali so, da hrvaška policija skladno z veljavnim sporazumom prevzema vse osebe, ki jih Slovenija najavi, in da težav pri predajah ne beležijo. Kot smo že opozorili, se je število vračanj na Hrvaško v juniju 2018 drastično povečalo, medtem ko je število zabeleženih namer zaprositi za azil drastično padlo.

Sporazum o vračanju Sloveniji omogoča vračanje državljanov tretjih držav Hrvaški, če je mogoča ugotovitev, da so ti v Slovenijo vstopili iz Hrvaške. V skladu s sporazumom lahko Slovenija vrne ljudi, ki so s hrvaške strani nedovoljeno prečkali mejo, »brez formalnosti« (v skrajšanem postopku), če to zahteva v roku 72 ur od nedovoljenega prehoda meje (3. odstavek 2. člena).

Ti »neformalni postopki«, ki se izvajajo po sporazumu o vračanju, ne vsebujejo potrebnih varovalk zoper vračanja na Hrvaško, kar krši načelo *non-refoulement*. Posameznikom ni omogočeno, da bi nasprotovali vrnitvi na Hrvaško s sklicevanjem na okoliščine, ki izhajajo iz varovanja človekovih pravic.

Amnesty International zato meni, da »skrajšani postopek« po tem sporazumu ni v skladu z mednarodnim pravom ter poziva Slovenijo, da sporazum preneha uporabljati.

⁵⁰ Sporazum je dostopen na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-02-0040?sop=2006-02-0040>.

4. PRIČANJA O RAVNANJU HRVAŠKE POLICIJE

UDARCI, BRCE, UNIČEVANJE MOBILNIH TELEFONOV IN ODVZEM DENARJA

»*Hrvaška policija pretepa ljudi, jim vzame telefone in denar.*« Besede Belghirija iz Alžirije. Dodal je, da so rekli slovenskim policistom, naj jih ne pošljejo na Hrvaško, ker jih tam policija pretepa, a so ti odgovorili z »ne, poskrbeli bodo za vas«. ⁵¹

Spomladi 2018 so mediji in organizacije za človekove pravice zabeležili številne primere nasilja in slabega ravnanja s strani hrvaških oblasti. Iskalci azila, ki jih je Amnesty International intervjuvala v Bihaću in Veliki Kladuši, so govorili o široko razširjenem nasilju in zlorabah hrvaške policije. O tem so govorili tudi sogovorniki iz lokalne skupnosti ter celo lokalni policist. ⁵²

Šest sogovornikov je Amnesty International povedalo, da so jim hrvaški policisti vzeli denar, 12 jih je dejalo, da so jim uničili ali vzeli mobilne telefone. Z uničevanjem telefonov skušajo ljudem preprečiti ali vsaj otežiti ponovno prečkanje meje, pri čemer se uporablja spletne zemljevide.

»*Včeraj ponoči sem šel na Hrvaško, nisem bil daleč od bosanske meje, kakšnih 30 kilometrov, čez sem šel pri Bihaću. Ujeli so me in mi vzeli vse, moj telefon, moj denar, vse, in me brez vsega poslali nazaj čez bosansko mejo. Niso mi vzeli prstnih odtisov, vzeli so le denar. Na lastne oči sem videl, da so si denar razdelili med sabo. Poslali so me nazaj na mejo z Bosno, približno pet kilometrov stran. Z mano je bilo sedem ljudi iz Pakistana in še en moški iz Maroka. Mi smo hodili, oni pa so šli za nami z avtom in nam kazali pot,*« je Amnesty International povedal Ramzi iz Tunizije. ⁵³

Podobna je zgodba skupine fantov iz Sirije.

»*Ko so nas predali Hrvaški, so popisali naša imena na papir in nas fotografirali. Po fotografiranju so nas z avtom odpeljali na mejo med Hrvaško in Bosno, kjer so uničili naše mobilne telefone. Z izvijačem so uničili del za napajanje. Mobilne telefone so tudi uničili. Niso povedali, zakaj so to naredili. Niso nam dali kakšnih papirjev. V Sloveniji so nam vzeli 230 evrov, preostali denar pa dali v kuverte, ki so jih predali hrvaškim policistom. Vrnjeno pa nam je bilo manj denarja, po 50 ali 30 evrov vsakemu. Nismo dobili kakšnega papirja. Imel sem 500 evrov, v Sloveniji sem jih dal 230, Hrvati so mi vrnili 70.*« Nekdo drug je dodal: »*S sestro sva imela 600, Slovenci so vzeli 230, Hrvati so vrnili le 220.*« ⁵⁴

Odvzem ali uničenje mobilnih telefonov in nasilno vedenje hrvaške policije je že bilo zabeleženo, na primer v skupnem poročilu Oxfama, Beograjskega centra za človekove pravice in Makedonskega združenja mladih pravnikov aprila 2017. ⁵⁵

»*Na ulici so nam rekli, naj se slečemo; enemu od nas so rekli, da mora odstraniti vsa oblačila (da bi bil gol). Ni lepo, to je bilo na ulici. Ko sem mu rekel, da me lahko pregleda, da pa ne bom slekel oblačil, me je policist udaril. Slovenska policija*

⁵¹ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵² V neformalnih pogovorih z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵³ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵⁴ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 27. junija 2018.

⁵⁵ A dangerous 'game': The pushback of migrants, including refugees, at Europe's borders. Dostopno na https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/bp-dangerous-game-pushback-migrants-refugees-060417-en_0.pdf.

je to videla.« Besede Rachida iz Maroka, ki so ga na Hrvaško vrnili policisti iz Ilirske Bistrice. Amnesty International je pokazal plačilni nalog, ki so mu ga izdali.

Rachida so tudi pretepli blizu meje z Bosno in Hercegovino. *»Hrvaški policisti blizu meje, blizu Bihaća, so kot pošasti. Hodili smo dva kilometra in ves čas so nas topli.«* Povedal je, da so policisti šli z njimi, da bi jim pokazali pot v Bosno in Hercegovino. *»Ne vem natančno, koliko nas je bilo, a nas je bilo dosti, zraven je bila tudi iranska družina – stara ženska in moški; tudi njega so udarili. Policist je držal roko na svojem orožju, da bi nas bilo strah. Nismo smeli govoriti ...«*⁵⁶

Mlad moški iz Alžirije, ki je bil še s štirimi drugimi v Sloveniji sredi junija 2018, je povedal: *»Do Slovenije smo hodili sedem dni. Čez mejo smo šli preko reke, skoraj sem se utopil, bil sem pred svojimi prijatelji. Ko sem skušal priti iz reke, mi hrvaška policija ni pomagala, kričali so in se norčevali iz mene. Slovenska policija pa mi je pomagala, dali so mi odejo in me pokrili. Odpeljali so me nekam, kjer sem lahko spal. Ko so me poslali nazaj (na Hrvaško), je bila tam nočna izmena, isti človek, ki se je norčeval iz mene, nas je pretepal. Meni je zlomil zob, prijatelj pa je prejel udarce po hrbtu.«*⁵⁷

Nek drug moški iz Alžirije je povedal: *»Slovenska policija me je vrnila na Hrvaško okoli šestih popoldne. Do meje so me odpeljali z avtom, hrvaška policija me je fotografirala.«* Več ur je bil pridržan na policijski postaji, potem pa so ga odpeljali v bližino bosanske meje, približno 10 kilometrov stran. *»Ko so me drugič vrnili, so me pretepli in mi razbili telefon. Ko sem stopil iz avta, so me topli s palico, da bi me nagnali stran.«*⁵⁸

Ekram, ki je iz Sirije pobegnil pred dvema letoma skupaj s hčerko, ki je bila med pogovorom z Amnesty International v sedmem mesecu nosečnosti, in njenim možem, je pripovedoval, da mu je slovenska policija povedala, da ne morejo dobiti azila. Naložili so jih v policijski kombi in na meji predali hrvaški policiji. Povedal je, da so ga hrvaški policisti slekli in našli pod pasom skrit denar. Vzeli so ga in jim uničili mobilne telefone. Pokazal je uničen telefon ter povedal, da so jih hrvaški policisti pripeljali do hrvaško-bosanske meje, kjer so ga topli po nogah, zeta pa so po glavi udarili s palico ter jih nagnali preko meje. Doda: *»Hrvaški policisti ne govorijo, so kot roboti.«*⁵⁹

Amnesty International je govorila tudi s skupino osmih moških iz Pakistana, ki so pokazali modrice po telesu in obrazu, ter povedali, da so jih hrvaški policisti obkrožili in jih potem v tem krogu pretepli in brcali. Pokazali so, kako so se policisti postavili okoli njih, ki so bili v tem krogu.

»En policist je bil v avtu, trije drugi policisti pa so nam rekli, naj pridem do njih. Rekli so, naj nas pride pet, potem pa so nas topli s črno policijsko palico. Enega od nas so brcnili v prsi.«

Potem so tekli proti meji, policisti pa so jih pri tem topli. Amnesty International so pokazali modrice izpred treh dni. Eden je imel modrice tudi na obeh očesih (fotografija). Policija jih je tudi pregledala, jim vzela telefone in napajalnike za telefone.⁶⁰

Po pričevanjih hrvaška policija ljudi ne vrne v roke mejne policije Bosne in Hercegovine. Namesto tega jih le pripeljejo v bližino meje, na gozdno območje, kjer jim pokažejo, v katero smer je Bosna in Hercegovina. Pogosto so sogovorniki navajali, da takšne izgone »pospremito« z udarci. To se dogaja tudi ponoči, tako da je ljudi dodatno strah še zaradi teme na neznanem gozdnem območju.

»Deportirali so me blizu meje, bilo je okoli dveh zjutraj, bila je noč, bilo je tako hudo, tako temno ... Rekel sem jim, naj me ne silijo iti, tam je gozd, ne morem iti sam, nimam luči, morda so tam živali, morda me bodo pojedle. A je le rekel, naj grem, da je to edina pot, kjer lahko grem. To je bilo med Bosno in Hrvaško. Velikokrat sem prosil: 'Prosim, saj bom šel v Bosno, a zdaj je noč, tam je džungla, lahko se mi kaj zgodi, tudi moje življenje je pomembno.' Na to je odgovoril: 'To je edina pot, kjer lahko greš.' Moral sem iti. Bil sem sam, včasih sem tekel, okoli treh zjutraj sem videl neko vas, počakal sem do petih zjutraj, potem sem šel do ljudi in prosil za hrano. In potem sem prišel sem.« Besede mladega moškega iz Afganistana.⁶¹

⁵⁶ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵⁷ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵⁸ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

⁵⁹ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 27. junija 2018.

⁶⁰ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 28. junija 2018.

⁶¹ Intervju z Amnesty International v Veliki Kladuši 26. junija 2018.

5. RAZMERE V VELIKI KLADUŠI IN BIHAĆU

VELIKA KLADUŠA - V ŠOTORIH ALI CELO POD MILIM NEBOM

Prvi begunci in iskalci azila so v Veliko Kladušo prišli januarja 2018, takrat naj bi jih bilo po pričevanju lokalnega prebivalstva približno 100, do konca maja so bili v mestnem parku, zatem pa jih je policija preselila na travnik na robu mesta, ki je povsem brez infrastrukture. V času misije so nekateri imeli prave šotore, drugi pa zgolj improvizirane – leseno ogrodje, prekrito s polivinilom. Postavitev slednjih organizira slovensko-nemški par prostovoljcev.

Po ocenah sogovornikov v času obiska Amnesty International med 26. in 28. junijem je bilo takrat v Veliki Kladuši približno 1500 ljudi, od tega okoli tretjina v »kampu«, približno 50 je v opuščenem hangarju, ostali razporejeni po različnih manjših lokacijah in zasebnih stanovanjih lokalnih prebivalcev. Par prostovoljcev, ki pomagata tudi z organizacijo humanitarne pomoči in logistiko, ocenjuje, da je takih manjših lokacij 10.⁶²

V »kampu« na travniku je mesto vzpostavilo začasni rezervoar z vodo, ki ga polni komunalna služba mesta (tam je na voljo pet pip), in namestilo generator za elektriko, pri katerem si lahko ljudje napolnijo mobilne telefone. Postavljenih je šest prenosnih WC-jev, ki so bili v času obiska, 26. junija 2018, prepolni za uporabo. Ljudje v kampu so nam rekli, da jih nihče ne izprazni. V bližini kampa so na voljo improvizirani tuši z mrzlo vodo, ki so jih postavili prostovoljci. Ti nikakor ne zadostijo potrebam kampa; so pa en dan za nekaj ur na voljo ženskam, naslednji dan pa za nekaj ur moškim.

Zlasti sogovornice so Amnesty International pripovedovale, kako težko je vzdrževati higieno. Izpostavljale so, da so otroci umazani in kako težko je opravljati osnovne higienske potrebe.

»Tukaj sva dva meseca, a si želiva, da bi šli kam drugam, da bi bile boljše razmere. Hoteli sva iti v Zagreb, prositi za azil na Hrvaškem, pa so se nama le smejali. Za zdaj sva tu, prosili sva za kakšno drugo namestitev v Kladuši, a je težko najemati. Hrano nam prinesejo le enkrat dnevno.«

»Tu, v šotorih, je zelo nevarno za ženske. Problem so stranišča, v kampu ni tušev. Zelo težko je iti na stranišče, ženske imajo več težav kot moški. Moški tudi uporabljajo stranišča za ženske.« sta povedali mati in hčera iz Afganistana.⁶³

Amnesty International je govorila tudi z družino iz Irana s tremi otroki, ki je bila v Bosni in Hercegovini že mesec in pol. Ženska, ki je noseča, nam je povedala: *»Tukaj nam res ni dobro, nimamo pa denarja, da bi šli naprej, res smo utrujeni. Ne moremo se tuširati; kadar se lahko tuširamo, je voda mrzla. Otroci so ves čas umazani. Na stranišče gremo v gozd.«*

⁶² Intervju z Amnesty International 26. junija 2018 v Veliki Kladuši.

⁶³ Intervju z Amnesty International 26. junija 2018 v Veliki Kladuši.

Njen mož je dodal: »V celem svojem življenju še nismo videli takih razmer. Želimo si, da bi lahko odšli stran. Tu nam ni všeč. Ne moremo pa nazaj, tam nimamo več ničesar.«⁶⁴

»Najtežje je, ko se zjutraj zbudim, in si ne morem privoščiti ničesar za svoje življenje, svoje otroke, kar potrebujejo. Niti kopalnice ... danes sem lahko šla na stranišče le enkrat, ne morem, ker ... Bolje je, da ne vidiš stranišč, zelo smrdijo, zelo so umazana.« Besede Gofran iz Iraka, ki je v kampu v veliki Kladuši z možem in šestimi otroki, najmlajša je stara 10 mesecev.⁶⁵

Nekateri so sami naselili hanger na robu mesta. V času obiska, 27. junija, je bilo tam približno 50 moških iz različnih držav. Z izjemo rezervoarja z vodo tam ni nobene druge komunalne infrastrukture.

Številni lokalni prebivalci v Veliki Kladuši in Bihaću pomagajo ljudem, ki so se po sili razmer znašli pri njih. Med drugim smo se v stanovanjski hiši v Veliki Kladuši pogovarjali s 45-letnim moškim iz Sirije, ki potuje s sedem mesecev nosečo 25-letno hčerko in njenim možem in jih je nekdo vzel k sebi. V zadnjem mesecu so poskusili trikrat priti v Slovenijo, nazadnje so peš potrebovali štiri dni, spali so v gozdovih. Slovenska policija, ki jih je ujela, jim je rekla, da "tukaj ne morejo dobiti azila".⁶⁶

Lokalni prebivalci tudi donirajo hrano za restavracijo, katere lastnik z nekaj somišljeniki že nekaj časa skrbi za vsaj en topel obrok na dan. Lastnik restavracije pri Latanu je Amnesty International povedal, da so v petih mesecih razdelili 45.141 obrokov. 26. junija so dali obrok 534 ljudem, dan prej pa 600.⁶⁷

Večino pomoči zagotovijo prostovoljci, med njimi Adis Imamović Pixi in lokalni prebivalci. Štirje prostovoljci, ki so prišli iz tujine, pomagajo z razdeljevanjem čevljev, oblačil, zdravil, ki so na voljo brez recepta, odej in šotorov ter gradijo improvizirane 'šotore'. Lokalni aktivisti poročajo, da z oblačili in drugimi potrebščinami veliko pomaga tudi islamska skupnost v Veliki Kladuši.

Te pomoči in prispevki so neprecenljivi, a žal gre za obliž na rano.

V BIHAĆU PRIBLIŽNO 600 LJUDI V NEVARNIH IN NEPRIMERNIH RUŠEVINAH DIJAŠKEGA DOMA

Begunci in migranti se zadržujejo v večjem številu tudi v Bihaću, po oceni lokalnega Rdečega križa je bilo v mestu v času obiska, 27. junija 2018, približno 1500 ljudi, med njimi vsaj 51 družin z 217 člani, od katerih je bilo 94 otrok. Te družine so bile v ruševinah dijaškega doma, kjer živi največ ljudi, približno 600. Stavbo je tamkajšnjemu Rdečemu križu dala v uporabo občina, a je po oceni Rdečega križa neprimerna. Bivalni in higienski pogoji v njej so neprimerni; na njenem dvorišču je bilo 27. junija 2018 zgolj osem tušev s hladno vodo, le 14 mobilnih WC-jev v času obiska ni bilo izpraznjenih in primernih za uporabo.

Stavba deluje temačno in dušeče. Ima le stene, brez vrat ali oken. V prostorih in na hodnikih so nekateri postavili manjše šotore, spet drugi imajo na tleh le gole žimnice ali podloge oz. odeje. Prostori so natrpani; nekateri si skušajo zagotoviti kanček zasebnosti, tako da obesijo rjuho. Družine so nameščene skupaj, na dan obiska, 27. junija, je bilo med njimi dosti otrok, po oceni mlajših od deset let. Nekaj ljudi je bilo tudi v šotorih ob tej stavbi; ponoči pa se tja vrnejo tudi številni, ki tam prespijo preprosto pod milim nebom.

Še ena manjša skupina ljudi je zasedla ruševine druge stavbe v mestu, ostali pa so razporejeni po drugih manjših lokacijah, ki jih zasedejo s šotori, nekateri najdejo prazne hiše, nekaterim pa uporabo dovolijo lastniki hiš in stanovanj.

SKRB PREPUŠČENA LOKALNIM PREBIVALCEM

Tako v Bihaću kot v Veliki Kladuši so Amnesty International lokalni sogovorniki govorili o tem, da jih kanton, država in mednarodna skupnost prepuščajo samim sebi.

V Bihaću so mestne oblasti Rdečemu križu dovolile uporabo porušenega dijaškega doma – a ta je povsem neprimeren za bivanje. V Veliki Kladuši oblasti na omenjenem travniku zagotavljajo vodo in premalo WC-jev za tako veliko ljudi in k sreči vsaj še elektriko.

⁶⁴ Intervju z Amnesty International 27. junija 2018 v Veliki Kladuši.

⁶⁵ Intervju z Amnesty International 26. junija 2018 v Veliki Kladuši.

⁶⁶ Intervju z Amnesty International 27. junija 2018 v Veliki Kladuši.

⁶⁷ Intervju z Amnesty International 28. junija 2018 v Veliki Kladuši.

Predstavnica zdravstvenega doma v Veliki Kladuši ocenjuje, da imajo za okoli 20 odstotkov več dela kot običajno. Pomoč nudijo vsakomur, ki pride do njih. Omenila je nudenje pomoči v primerih poškodb, bolezni (vročine, prehladi, vnetja, zlomi ...) in med nosečnostjo. Nekateri imajo garje in uši zaradi slabih higienskih razmer. Otroke so cepili ter jim zagotovili pediatrični pregled.⁶⁸ V času obiska Amnesty International pa je na steni zdravstvenega doma viselo obvestilo, da bodo od konca junija 2018 migrantom brezplačno nudili le nujno zdravstveno pomoč, drugo zdravstveno pomoč pa bodo morali plačati.

Sogovorniki Amnesty International so se strinjali, da bi jim morali pomagati država in mednarodna skupnost.

⁶⁸ Intervju z Amnesty International 28. junija 2018 v Veliki Kladuši.

6. ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

Države sicer imajo pravico, da izvajajo nadzor na svojih mejah, a tega ne smejo delati na račun temeljnih človekovih pravic, ampak zgolj na način, ki je v skladu z mednarodnimi obveznostmi.

Amnesty International na podlagi zbranih pričevanj in pridobljenih podatkov ugotavlja, da so slovenske oblasti nekaterim protipravno omejevale dostop do azilnega sistema in izvajale protipravna prisilna vračanja, brez ustreznih varovalk, ki jih zahteva pravo človekovih pravic, ko so v »neformalnih postopkih« ljudi, ki so nedovoljeno prečkali mejo, predale hrvaškim oblastem.

Amnesty International slovenske oblasti poziva, naj:

- Zagotovijo, da se v vseh postopkih s tujci in iskalci azila spoštuje mednarodno pravo človekovih pravic in pravo varstva beguncev.
- Ljudem ne odrekajo možnosti zaprositi za azil, če to želijo.
- Zagotovijo, da imajo vsi iskalci azila dostop do učinkovitega in pravičnega azilnega postopka in da ob izraženih namerah zaprositi za azil slovenske oblasti postopajo v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti.
- Nemudoma izvedejo učinkovito in neodvisno preiskavo navedb glede onemogočanja dostopa do azilnega postopka ter protipravnih prisilnih vračanj (*pushbackih*) z namenom ustavitve te prakse.
- Ne vračajo ljudi v druge države, ne da bi jim zagotovili postopkovne varovalke pred vračanjem, ki bi lahko vodilo v nevarnost kršitev njihovih človekovih pravic v državi, kamor bi bili neposredno ali posredno vrnjeni. Nihče ne sme biti vrnjen v drugo državo brez ustrezne individualne presoje, ali bi lahko bil v primeru vračanja v nevarnosti hudih kršitev človekovih pravic, in brez možnosti pritožbe na vračanje.
- Prenehajo izvajati »neformalne postopke« po Sporazumu med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito, in odpovedo sporazum, ker ne vsebuje potrebnih varovalk zoper vračanja na Hrvaško, kar krši načelo *non-refoulement*.
- Zagotovijo ustrezno informiranost o postopkih in pravicah v jeziku, ki ga ljudje razumejo.
- Zagotovijo učinkoviti nadzor nad strokovnostjo in ustreznostjo dela prevajalcev.

Slovenske oblasti pozivamo, naj dajo človekove pravice ter načelo deljenja odgovornosti in solidarnosti v središče svojih migracijskih in azilnih politik.

**AMNESTY INTERNATIONAL
JE GLOBALNO GIBANJE ZA
ČLOVEKOVE PRAVICE.
ČE SE ENI OSEBI GODI
KRIVICA, NAS TO ZADEVA
VSE.**

NAŠ KONTAKT

amnesty@amnesty.si

01 426 93 77

www.amnesty.si

SLEDITE NAM

www.facebook.com/amnesty.slovenije

[@AmnestySlovenia](https://twitter.com/AmnestySlovenia)

www.instagram.com/amnestyslovenia

